Polkuni Satakunnassa

Tietoa suomalaisesta työelämästä ja koulutuksesta

Lea Raittila

Euroopan unionin osarahoittama

SATAEDU

DIAK

Infojen aiheet

1. Työnhaku
2. Naiset töissä
3. Perhe ja työ
4. Hakemus ja CV
5. Verotus
6. Koulutusjärjestelmä
7. Opiskelu
8. Kotoutumiskoulutukset
9. Tukea työllistymiseen
10. Työntekijän oikeudet ja velvollisuudet
11. Yrittäjyys
12. Vapaaehtoistyö

+ Rahankäyttö

Euroopan unionin osarahoittama

Työnhaku

Polkuni Satakunnassa

Euroopan unionin
osarahoittama

DIAK SATAEDU

Työnhaku

- Työnhaku on kovaa työtä, vaatii paljon aikaa.
- Voit joutua hakemaan satoja työpaikkoja.
- Ensimmäinen työpaikka tai työharjoittelupaikka Suomessa on tärkeä. Saat kokemusta, työtodistuksen ja toivottavasti suosittelijan. ”Hyvä kello kauan kuuluu, paha vielä kauemmas.”
- Tee vapaaehtoistyötä järjestölle tai seurakunnalle. Pyydä todistus myös vapaaehtoistyöstä.
- Älä irtisano itseäsi työstä ilman pätevää syytä, vaan selvitä ongelmat työpaikalla. Jos irtisanoudut, voi olla vaikeampi saada töitä.
- Lue ilmoitus huolellisesti. Millaista työntekijää he etsivät?
- Ole aktiivinen. Lähetä hakemus ja soita perään. Kysy. Ota selvää yrityksestä. Ole vastaus heille, heidän tarpeeseensa.
- Voit myös tehdä alustatyötä, esim. Wolt ruoan kuljetus.

Avainsanat
- Työnhaku
- Kokemus
- Työtodistus
- Suosittelija
- Vapaaehtoistyö
- Irtisanoa
- Ilmoitus
- Työntekijä
- Työnantaja
- Hakemus
- Tarve
- Alustatyö

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Mistä leipä pöytään?

- Tunnetko jonkun, joka on saanut töitä? Miten he löysivät työpaikan? Miten kauan meni aikaa etsiä työtä?
- Tiedätkö, tekeekö joku alustatyötä esim. Woltille ruoan kuljettamista?
- Oletko ajatellut, että voisit olla yrittäjä, aloittaa oman yrityksen, firman?
- Osaatko leipoa? Haluatko liittyä REKO-renkaaseen? (Facebookissa REKO + kaupunki, löydät ryhmän)

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Mistä voi tietää, missä on vapaa työpaikka?

- Työmarkkinatori https://tyomarkkinatori.fi/
- Yrityksen nettisivuilla työnhakulomake, nettilomake
  - ”Avoimet työpaikat”
  - ”Ura meillä”
  - ”Meille töihin”
  - ”Työnhakijalle”
  - Yhteystiedot → Lähetä avoin hakemus
  - Alueen alan paikat Fonectasta, esim. pitopalvelu Pori
- Kerro kaikille tutuille, että etsit töitä. Kysy, tarvitaanko heidän työpaikalla lisää. → Tutustu suomalaisiin. Rakenna verkostoa.
- Duunitori https://duunitori.fi/
- Vuokratyöfirmat, normaalia esim. rakennusalalla, keittiötöissä ym. Profiilin luominen, sovellus.
- Työharjoittelupaikasta työpaikka
- Rekrytointitapahtumat

Avainsanat
- Nettilomake
- Avoin
- Avoin hakemus
- Vuokratyö
- Harjoittelu
- Rekrytointi

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Entä minä?

- Mitä keinoja olet kokeillut?
- Mitä voisit kokeilla seuraavaksi?
- Mitä olet kuullut? Onko se totta? Mistä voi tarkistaa?
- Mikä on isoin ongelma, että työtä ei löydy?
- Oletko kohdannut syrjintää tai rasismia?
- Miten voi tutustua suomalaisiin ja rakentaa verkostoa?

Euroopan unionin osarahoittama

Naiset töissä

Polkuni Satakunnassa

Euroopan unionin
osarahoittama

DIAK SATAEDU

Naisten asema työelämässä

- Suomessa yleensä sekä naiset että miehet käyvät töissä.
- Syrjintä sukupuolen perusteella on kiellettyä.
- Työpaikalla pitäisi olla tasa-arvo.
- Naiset voivat tehdä kaikkea työtä, mutta Suomessa miehet ja naiset työskentelevät paljon eri ammateissa.
- Naiset ovat vähemmän yrittäjiä kuin miehet.
- Naisen ulkonäkö vaikuttaa enemmän kuin miehen.
- Jos ammatissa on paljon naisia, palkka on usein pienempi.
- Usein nainen hoitaa enemmän lapsia ja on siksi enemmän pois töistä → kallista yritykselle → vanhempainvapaa 50% + 50%

Avainsanat
– Sukupuoli
– Tasa-arvo
– Yhdenvertaisuus
– Syrjintä
– Yrittäjä
– Palkka

Euroopan unionin osarahoittama

Naiset töissä

- Täytyykö naisen meikata töissä?
- Saavatko naiset samaa palkkaa kuin miehet?
- Täytyykö naisen keittää töissä kahvit ja pestä mukit?
- Sopivatko mielestäsi kaikki ammatit naisille?
- Mitä työtä naiset tekevät kotimaassasi?
- Missä olet nähnyt naisia töissä?
- Miten miehet ja naiset yhdessä työpaikalla työskentelevät?
- Mitä teet, jos työpaikalla on seksuaalista häirintää?
- Saako käyttää työpaikalla huivia tai lattiaan ulottuvaa mekkoa?

Euroopan unionin
osarahoittama

DIAK SATAEDU

Aviopuolisoiden oikeudet

”Aviopuolisoilla on elatusvelvollisuus avioliiton aikana. Tämä tarkoittaa, että kummankin puolison tulee kykynsä mukaan ottaa osaa perheen yhteiseen talouteen ja puolisoiden elatukseen. Elatusvelvollisuus kattaa sekä puolisoiden yhteisten että kummankin henkilökohtaisten tarpeiden tyydyttämisen.” Minilex https://www.minilex.fi/a/avioliiton-elatusvelvollisuus-ja-avioero

- Aikuinen hoitaa itse asiansa. Töistä ei saa palkallista vapaata, jos toisen puolison täytyy mennä lääkäriin, KELA:an tms.
- Aikuisella on omat kortit ja paperit itsellä, ei aviopuolisolla.
- Molemmat maksavat perheen yhteisiä laskuja.
- Molemmilla pitää olla rahaa itselle. Se voi tulla omasta palkasta tai puolison palkasta.
- Naisen palkka ei kuulu yksin hänelle. Naisen palkka ei kuulu yksin miehelle.
- KELA:n tuissa huomioidaan puolison tulot.

Avainsanat
– Puoliso, aviopuoliso
– Talous
– Palkka
– Lasku
– Henkilökohtainen
– Talous
– Elatus ← elämä ← elää
– Aikuinen
– Kuulua

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Kysymykset

- Onko suomen laeissa ero kotimaasi lakiin?
- Mistä perheesi rahat muodostuvat? Mitä palkkaa, mitä tukia?
- Mikä on mielestäsi hyvä tapa jakaa rahat ja laskut perheessä? Kuka maksaa laskut (sähkö, vesi, vakuutus, harrastukset, internet, auto…)? Entä ruokalaskun? Vuokra tai asuntolaina?
- Oletteko tehneet budjetin? Mitä rahaa tulee joka kuukausi? Mikä lasku tulee joka kuukausi? Paljonko ruoka maksaa?

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Perhe ja työ

Polkuni Satakunnassa

Euroopan unionin
osarahoittama

DIAK SATAEDU

Lapsen sairastuminen

- Yleensä työehtosopimuksessa on sovittu, että kun alle 10-vuotias tai vammainen lapsi on sairas, huoltaja voi saada palkkaa 3 päivää. (Hyvinvointialalla ja kunta-alalla alle 12-vuotias)
  - Työnantaja voi vaatia lääkärintodistuksen.
- Tilapäinen hoitovapaa on 4 päivää, ei saa tukea (KELA).
  - Ilmoitusvelvollisuus, arvio ajasta.
  - Vain toinen vanhempi voi olla pois töistä.
  - Jos kotona ollut vanhempi (kotivanhempi, opintovapaalla) on sairastunut, toinen ei voi jäädä hoitovapaalle. → Poissaolo pakottavista perhesyistä.
  - Työnantaja voi vaatia selvityksen hoitovastuun jakamisesta. (0+4 / 3+1 / 2+2). Molemmat eivät voi olla peräkkäin neljä päivää.
  - Ei varatut ajat.
- Jos aika on pidempi, saa jäädä kotiin, mutta ei saa palkkaa.
  - Pitää saada lääkärintodistus ja järjestää asia, anoa tukea KELA:sta.

Avainsanat
- Lääkärintodistus
- Palkallinen
- Tilapäinen hoitovapaa
- Huoltaja
- Selvitys
- Jakaminen

Euroopan unionin osarahoittama

Esimerkki

Lapsi 7-vuotta flunssassa maanantaiaamuna, sairastaa viikon

- ÄITI JÄÄ KOTIIN. SOITTO ÄIDIN TYÖPAIKALLE.
- ISÄ VIE PIENET LAPSET PÄIVÄKOTIIN JA MENEE TÖIHIN.
- WILMA-MERKINTÄ TAI VIESTI LAPSEN OPETTAJALLE.
- ÄITI VIE LAPSEN LÄÄKÄRIIN PÄIVYSTYKSEEN JA LÄHETTÄÄ SAIRASLOMATODISTUKSEN TÖIHIN.
- ÄITI ON KOTONA LAPSEN KANSSA KOLME PÄIVÄÄ, SAA PALKKAA.
- ÄITI MENEE TÖIHIN, ISÄ JÄÄ KOTIIN PÄIVÄKSI. MOLEMMAT SAAVAT PALKKAA. SELVITYS TYÖNANTAJILLE (ISÄN POMO JA ÄIDIN POMO) TILAPÄISEN HOITOVAPAAN JAKAMISESTA 3+1.
- PERJANTAINA ISÄ ON KOTONA. A) HÄN KÄYTTÄÄ YLITYÖVAPAAN / LOMAPÄIVÄN JA SAA PALKKAA. B) HÄN ON POIS PAKOTTAVASTA SYYSTÄ, EI SAA PALKKAA.
- TAI PERJANTAINA MUMMU TULEE KATSOMAAN LASTA, JOKA EI OLE ENÄÄ KOVIN KIPEÄ.

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Päivähoito, varhaiskasvatus

- Päiväkoti
  - Kunnan
  - Yksityinen
- Perhepäivähoito
- Ryhmäperhepäivähoito
- Alle kouluikäinen lapsi voi päästä hoitoon
- Tee hakemus ajoissa, min 4 kk aikaisemmin
- Hoito, ruoka, leikki, ulkona joka päivä, musiikki ja muut aktiviteetit
- Maksullista, mutta voi saada alennusta
- Pieni keskustelu joka päivä, kerran vuodessa pitkä keskustelu

Avainsanat
- Hakea, hae
- Hakemus
- Leikki
- Hoito
- Maksullinen
- Alennus

Euroopan unionin osarahoittama

Lapsiperheen arkea

- Kuka vie lapsen päiväkotiin? Millä?
- Kumpi hakee lapsen päiväkodista? Millä?
- Mitä lapsi tarvitsee mukaan päiväkotiin?
- Entä jos aikuinen on töissä illalla tai on vuorotyö?
- Päiväkoti on kiinni heinäkuussa. Mitä teet?

Euroopan unionin
osarahoittama

DIAK SATAEDU

Hakemus ja CV

Polkuni Satakunnassa

Euroopan unionin
osarahoittama

Työhakemus ja CV

- Työhakemuksessa on aina hakemuskirje ja CV.
- Myös nettihakemukseen voi kirjoittaa hakemuskirjeen tiedot.
- Voit saada apua digitaitokurssilla ja voit saada yksilöllistä ohjausta.
- Jos sinulla on paljon kokemusta, sama työ, mutta eri yritys, voit tehdä ryhmän, kirjoittaa lyhyesti.

Avainsanat
- Hakemus
- CV, ansioluettelo
- Kokemus
- Nettihakemus, sähköinen hakemuslomake

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

CV

- Onko sinulla CV?
- Onko siinä sinun kuva?
- Oletko kokeillut Canvan tai Wordin mallia?

Euroopan unionin
osarahoittama

DIAK SATAEDU

Hakemuskirje

- Työhakemuksessa on aina hakemuskirje ja CV.
- Myös nettihakemukseen voi kirjoittaa hakemuskirjeen tiedot.
- Hakemuskirjeessä kerrot, kuka olet, mitä osaat ja miksi haet tätä työpaikkaa. ← Lue heidän nettisivu ja lue ilmoitus hyvin.
  - Mitä he tarvitsevat? Mitä sinä tarjoat?
  - Miksi juuri tämä yritys, miksi ei jokin toinen saman alan yritys?
- Onnea työhaastatteluun!

Avainsanat
- Hakea, haen
- Hakemus
- Hakemuskirje
- Nettihakemus, sähköinen hakemuslomake

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Haetko töitä?

- Haluatko tehdä videohakemuksen?
- Millainen on hyvä hakemus?
- Oletko maininnut hakemuksessa vahvuudet? Ovatko ne persoonalliset ja jotain extraa? Onko niillä yhteys ilmoitukseen?
- Oletko osoittanut, että osaat, mitä työnantaja haluaa?

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Verot

Polkuni Satakunnassa

Euroopan unionin
osarahoittama

Verotus

- Palkasta maksetaan veroa.
- Vero menee automaattisesti.
- Sinun pitää viedä verokortti työnantajalle tai varmistaa, että se menee automaattisesti.
- Vero ei ole kaikilla sama. Usein 20 % -30 %.
- Työmatkan kulut, työvälineet ym. voi vähentää verotuksessa palkasta.
- Tarkista ja korjaa veroehdotus tai tee veroilmoitus
- Voit saada takaisin rahaa, jos maksoit liikaa = veronpalautus
- Voit joutua maksamaan lisää, jos maksoit liian vähän = jäännösvero
- Tarkista, että sinun palkka ei ole enemmän kuin koko vuoden arvio. Muuten joulukuussa menee paljon veroa.

Avainsanat
- Vero
- Verokortti
- Työnantaja
- Vähentää
- Ehdotus
- Tarkistaa
- Korjata
- Ilmoitus

Euroopan unionin osarahoittama

Omat verot

- Miksi me maksamme veroja?
- Tarkistatko paperit, joissa lukee vero?
- Osaatko kirjautua Oma veroon?
- Tiedätkö, montako vuotta kuitit ja muut paperit täytyy säilyttää, koska verot voidaan tarkistaa?

Euroopan unionin
osarahoittama

DIAK SATAEDU

Palkasta menevät maksut

- Jos saat palkkaa 2 000 euroa, työnantaja tarvitsee rahaa 3 000 €.
  - Sairausvakuutusmaksu 1,53 %
  - Työeläkemaksu 17,40 %
  - Työttömyysvakuutusmaksu 0,53 % - 2,06%
  - Tapaturmaavakuutus 0,70 %
  - Henkivakuutus 0,06 %
- Itse maksamme
  - Sairausvakuutusmaksu
  - Työeläkemaksu
  - Työttömyysvakuutusmaksu
  - Vero (Sisältää sairasvakuutusmaksun)

  - Maksamme yhteensä noin 35 %
  - Bruttopalkka – verot ja maksut = nettopalkka, maksetaan tilille

Avainsanat
- Maksu
- Vakuutus
- Sairausvakuutus
- Työeläke
- Tapaturma
- Henkivakuutus
- Työttömyys
- Brutto
- Netto
- Tili

Euroopan unionin osarahoittama

Mihin palkka katoaa?

- Tiedätkö, miten saat palkkalaskelman joka kuukausi?
- Oletko lukenut ja tarkistanut tämän laskelman?
- Saatko työnantajalta matkakorvaukset? päivärahaa? Hyvinvointirahaa?
- Oletko laatinut henkilökohtaisen budjetin?

Euroopan unionin osarahoittama

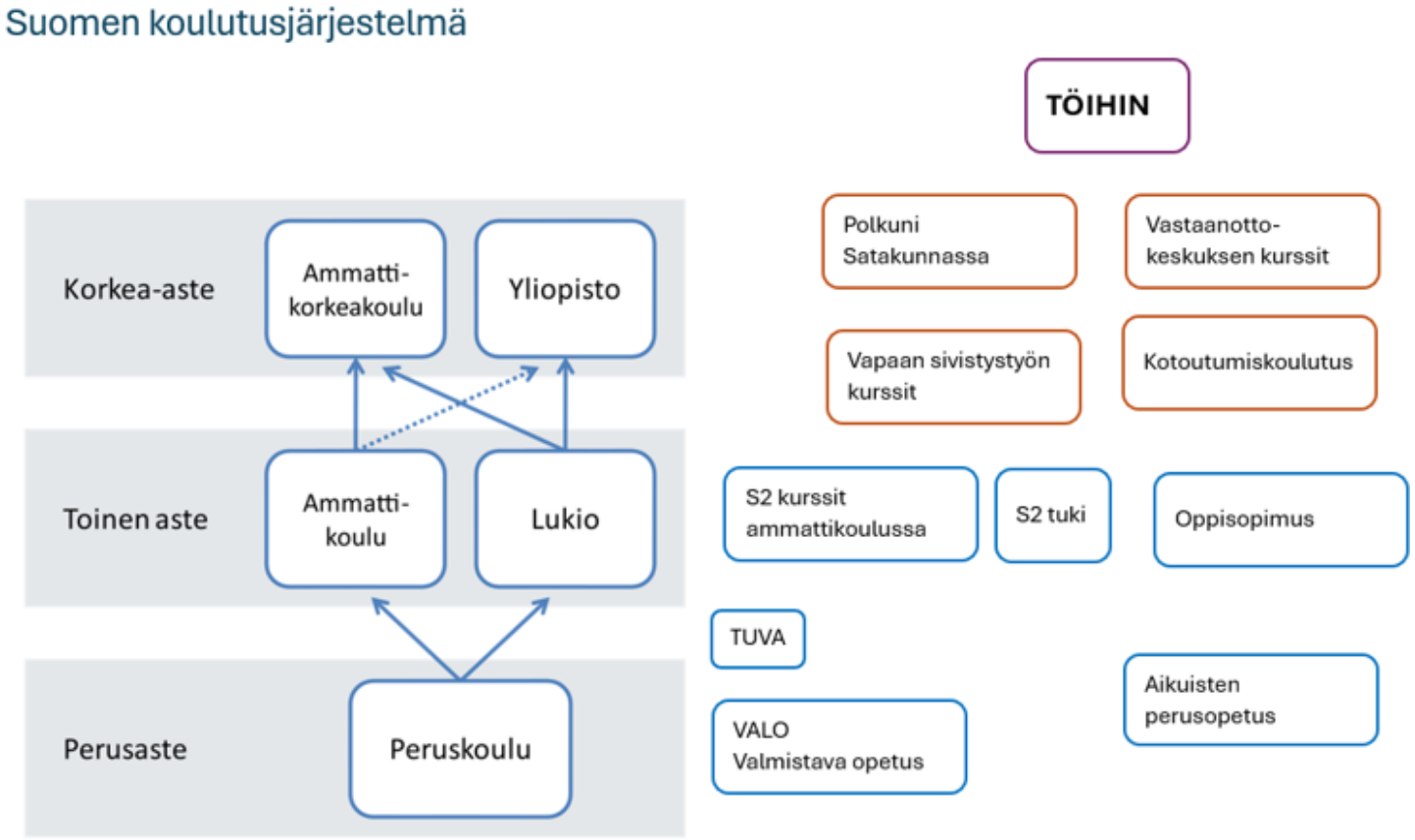
Koulutus-järjestelmä

Polkuni Satakunnassa

Euroopan unionin osarahoittama

Koulutusjärjestelmä

Avainsanat
- Ilmainen
- Tutkinto
- Pääsykoe
- Hakemus
- Työn ohessa opiskelu
- Oppisopimus

Lähde Wikipedia https://fi.wikipedia.org/wiki/Koulutus_Suomessa, lisäys Lea Raittila

Euroopan unionin osarahoittama

Vertaa koulutusjärjestelmään kotimaassasi

- Onko kotimaasi koulutusjärjestelmä samanlainen?
- Mitä samaa, mitä eroa?

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Missä kohtaa koulutusjärjestelmää olet?

- Entä lapsesi?
- Mihin haluat seuraavaksi jatkaa?

Euroopan unionin osarahoittama

Opiskelu

Polkuni Satakunnassa

Euroopan unionin
osarahoittama

DIAK SATAEDU

Opiskelu aikuisena

- Kotoutumisajalla voi opiskella työttömyyspäivärahalla. Mahdollisuutta ei helposti tule myöhemmin.
- Opintorahalla voi opiskella myös, mutta se ei ole paljon.
- Oppisopimuksessa opiskellaan uusi ammatti töissä, saa palkkaa ja opiskelee koulussa samaan aikaan.
- Monia kursseja voi opiskella kotona iltaisin ja viikonloppuisin: avoin AMK, avoin yliopisto.
  - Ihmiset opiskelevat työn ohessa.
  - Kurssi täytyy maksaa itse.

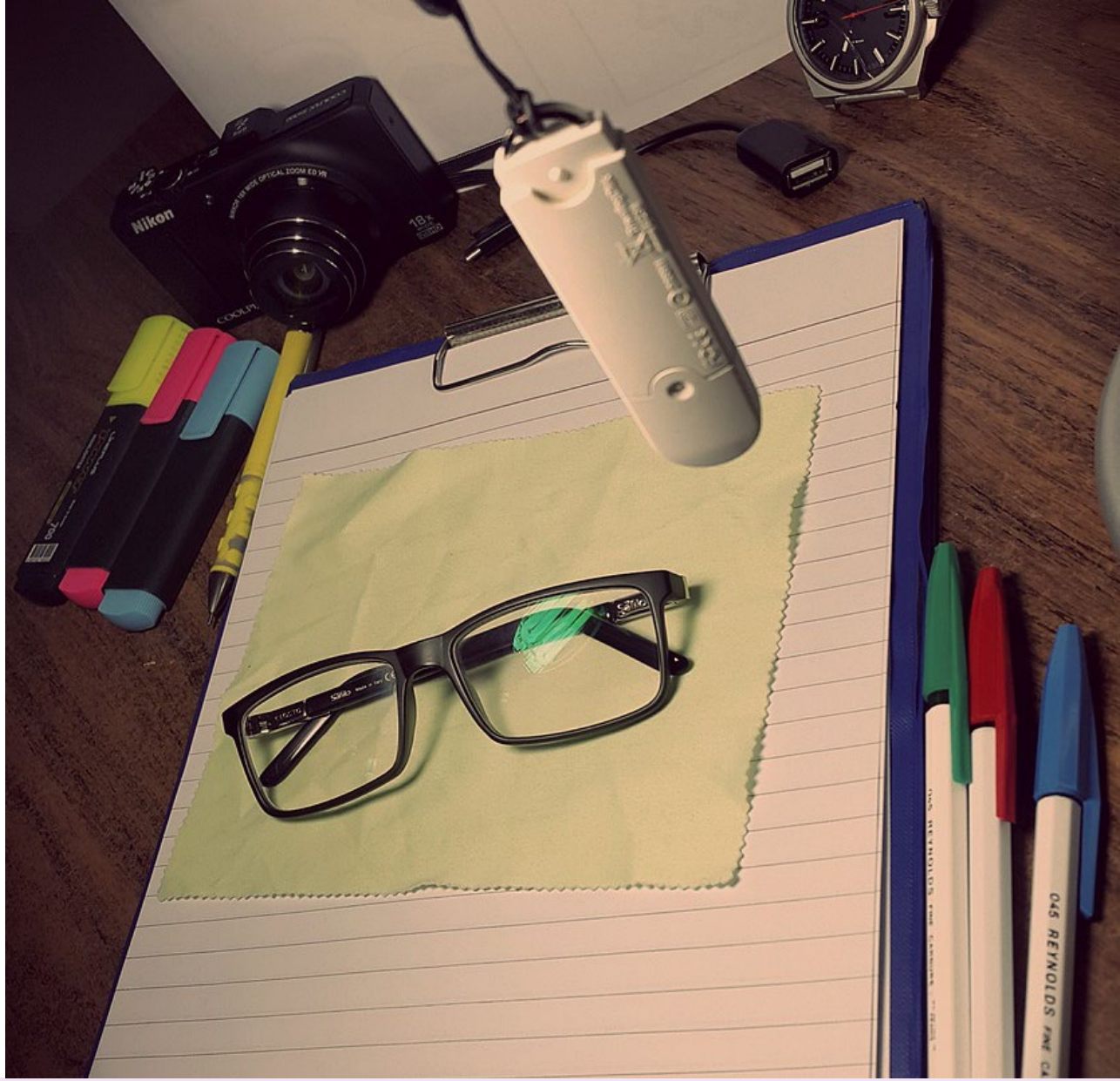
Avainsanat
- Kotoutumisaika
- Opintotuki
- Avoin
- Opiskelu työn ohessa
- Oppisopimus

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Kysymykset
Keskustele ryhmässä tai parin kanssa

- Mitä mahdollisuuksia näet? Miten voit opiskella?
- Onko aina elämässä yhtä hyvä aika opiskella uusi ammatti?
- Miten voi saada rahaa, jos opiskelee myöhemmin, kun ei saa enää tukea?
- Paljonko aikaa voi käyttää työhön? Paljonko opiskeluun? Paljonko perhe tarvitsee aikaa?

Euroopan unionin
osarahoittama

DIAK SATAEDU

Koulutusmahdollisuudet

Satakunnassa

- Sataedu
- Kankaanpään opisto
- Sasky
- DIAK
- Winnova
- SAMK
- Eurajoen kristillinen opisto

Kauempana

Tredu, TAMK

Turun AMK, Monia muita

Voit etsiä koulutuksia:

https://opintopolku.fi/konfo/fi/

https://www.studentum.fi/

Avainsanat
– Oppilaitos
– Matka
– Ala

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Mihin suuntaan? Mikä motivoi?

Haluan auttaa ja palvella, vaikuttaa.	Minua kiinnostaa tekniset asiat, koneet ja järjestelmät.	Minua kiinnostaa, miten jotain tehdään alusta asti.	Raha ratkaisee,	Jotain muuta

• Ruokapalvelu
• Matkailuala
• Hoitoala, lääketiede
• Kasvatus- ja opetus
• Sosiaaliala
• Turvallisuusala
• Kaupallinen ala
• Media-ala
• Logistiikka
• Kauneudenhoito
• Siivous
	• Mekaanikot, asentajat, insinöörit, arkkitehdit, suunnittelijat
	• Kiinteistönhuolto, talotekniikka
	• Tekniikan alat
	• IT
	• Infra, maanrakennus
		• Maatalous, puutarhanhoito, metsätalous, kalatalous
		• Tehtaat, pajat, verstaat
		  • Paperi, kartonki
		  • Puu, metalli, kumi, muovi
		  • Kemiallinen
		  • Elintarvike
		• Leipomot
		• Rakennusala
			• Myynti, kaupanala
			• Yrittäjyys
			• Rahoitusala, pankit
			• Kirjanpito, tilitoimistot
				• Taide
				• Laillisuusala
				• Politiikka
				• Tutkimus
				• Isännöinti

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Henkilökohtaisuus

- Mikä ala kiinnostaa sinua?
- Minkä tason koulutusta ajattelet seuraavaksi: ammattikoulu, ammattikorkeakoulu vai yliopisto?
- Voitko ajatella, että muutat, jos sinua kiinnostaa jokin ala, jota et voi opiskella lähellä?
- Mitä ajattelet siitä, että olisi kotona vain viikonloppuisin, opiskelisit toisessa kaupungissa ma-pe?
- Haluatko, että opinnoissa on paljon teoriaa vai paljon käytännön työn harjoittelemista?

Euroopan unionin osarahoittama

Oppia ikä kaikki

Korttikoulutukset	Ammattikoulu-tutkinto	AMK/Yliopisto	Avoin, työn ohessa
Anniskelupassi	Perustutkinto	Alempi ja ylempi AMK.	Erilaisia kursseja voi opiskella omalla ajalla iltaisin, viikonloppuisin ja lomalla.
Hygieniapassi	Ammattitutkinto	Yliopistossa kandidaatti ja maisteri. Yleensä tarvitaan maisteri. Sitten lisensiaatti, tohtori.	Monet ovat etänä, on pakollinen aika Teamsissä ja sitten opiskelu, jonka ajan voit valita.
Työturvallisuuskortti	Erikoisammattitutkinto	Työnjohtajat, suunnittelijat, asiantuntijat, johtajat, opettajat, lääkäri, lakimies, tutkijat jne.	Voi suorittaa tutkinnon tai vain kursseja.
Tulityökortti	Osaamisen tunnistaminen → Kaikkea ei tarvitse opiskella, jos osaa.		

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Kotoutumis-koulutukset

Polkuni Satakunnassa

Euroopan unionin osarahoittama

Kotoutumiskoulutukset

- Työvoimakoulutus, jos olet työtön ja haluat töihin.
- On vaikea saada töitä, jos ei osaa suomea, eikä tunne Suomen systeemejä. → Kotoutumiskoulutus. → Tavoite päästä töihin.
- Opit suomea, työelämäasioita ja tutustut suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin.
- Saat suomalaisesta yhteiskunnasta tietoa myös äidinkielelläsi, opit velvollisuutesi ja oikeutesi.
- Koulutuksen aikana on harjoittelu työpaikalla. Harjoittelet suomea työpaikalla suomalaisten kanssa.
- Saat kielitaidostasi arvioinnin.

Avainsanat
- Työtön
- Työvoima
- Tavoite
- Työelämä
- Yhteiskunta
- Velvollisuus, velvollisuudet
- Oikeus, oikeudet
- Äidinkieli
- Arviointi

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Kysymykset

- Haluatko kotoutumiskoulutukseen?
- Missä koulussa koulutus on?
- Onko joku tuttu ollut kotoutumiskoulutuksessa?
- Tarvitseeko lapsesi päivähoitoa, jos pääset koulutukseen? Kuinka pitkä jono on?
- Tiedätkö jo lait Suomessa, oikeudet ja velvollisuudet? Osaatko noudattaa niitä?
- Tiedätkö työlait? Haluatko oppia lisää?
- Täytyykö sinun oppia lisää suomea?
  - Osaatko kirja sairauspoissaolosi digitaaliseen järjestelmään ilman apua?
  - Ymmärrätkö kaikki ohjeet ja viestit suoraan suomeksi?
  - Voitko puhua, mistä haluat suomeksi?

Euroopan unionin osarahoittama

Tukea työllistymiseen

Polkuni Satakunnassa

Euroopan unionin osarahoittama

Työhallinnon muut keinot tukea työllistymistä

- Työnhakuvalmennus
- Työhönvalmennus
- Ammatinvalinta- ja uraohjaus
- Työkyvyn kartoitus
- Työkokeilu / Koulutuskokeilu
- Ohjaamo alle 30-vuotiaille
- Rekrytointikoulutus
- Työvoimakoulutus
- Palkkatuki
- Pitkään Suomessa asuneille: toiminnallinen suomen kielen taitoa ja työnhakuvalmiuksia kehittävä koulutus sekä korkeakoulutetuille ja ylemmille toimihenkilöille tarkoitettu koulutus.

Avainsanat
– Ohjaus
– Valmennus
– Kuntoutus
– Kartoitus
– Kokeilu
– Rekrytointi
– Tuki

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Kysymykset

- Mikä näistä vaihtoehdoista sopii minuun?
- Mitä vaihtoehtoja on oppia suomea, päästä töihin?
- Mitä minä voin valita nyt, tässä tilanteessa elämässä?

Euroopan unionin osarahoittama

Työntekijän oikeudet ja velvollisuudet

Polkuni Satakunnassa

Euroopan unionin osarahoittama

Työntekijän oikeudet ja velvollisuudet

- Kaikissa asioissa on olemassa laki, joka sanoo mitä täytyy ja mitä saa tehdä. Tarkista ja opi.
- Sinun täytyy saada työsopimus. Se pitää antaa kirjallisena, vaikka työn voi aloittaa myös vain puhumalla sopimisen jälkeen.
- Koko palkka maksetaan aina pankkitilille. Käteisellä ei voi maksaa edes osaa palkasta.
- Palkka pitää olla sama kuin työsopimuksessa. Saat laskelman. Se pitää olla sama, kuin mitä pankkiin tulee.
- Sinun täytyy tehdä hyvin ja oikeaan aikaan työt, jotka työsopimuksessa sanotaan. Pomo saa määrätä.
- Jos työnantaja antaa asunnon, sinun täytyy maksaa siitä vero tai maksaa vuokra. Tämä täytyy lukea sopimuksessa ja joka kuukausi palkkalaskelmassa.

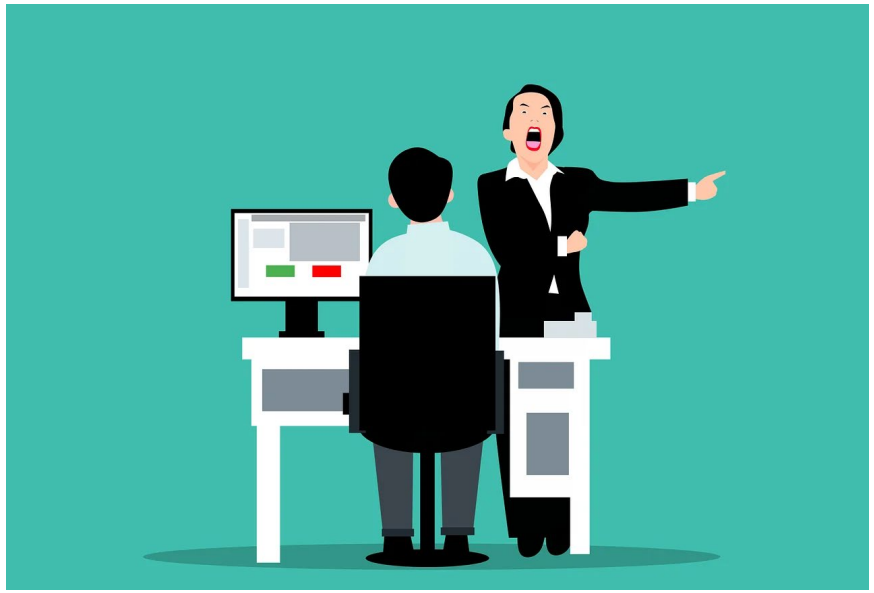
Avainsanat
- Laki
- Oikeus, oikeudet
- Velvollisuus, velvollisuudet
- Työsopimus
- Palkka
- Pankkitili
- Määrätä
- Asunto
- Työnantaja
- Vuokra

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Ongelmia työpaikalla?

- Mitä teet, jos työssä on ongelmia?
- Jos et pidä työstä, mitä tapahtuu, jos lähdet, sanot itsesi irti?
- Tiedätkö, kuka on työsuojeluvaltuutettu? Entä luottamusmies?
- Tiedätkö, mikä on ammattiliitto?

Euroopan unionin osarahoittama

Varo vaaraa!

- Työpaikan järjestämisestä on laitonta ottaa rahaa. (palkkio, oleskelulupamaksu tms.)
- Työssä pitää olla vapaapäiviä. Työtä on normaalisti 5-6 päivää viikossa. Joskus voi olla pitempi jakso, mutta sitten tulee myös vapaapäiviä enemmän. Maksimityöaikaa ei saa ylittää, vaikka työntekijä haluaisi.
  - Korvaako vakuutus, jos ei tehdä, mitä laki sanoo?
- Ilta- ja sunnuntailisät täytyy maksaa.
- Nollatuntisopimuksessa täytyy myös olla suunniteltu työvuorolista. Sairaspäivät ja lomat toimivat normaalisti. Listaa ei saa muuttaa, koska sinä sairastuit.
- Työvuorolista pitää antaa viikko ennen jakson alkamista.

Avainsanat
- Laiton
- Vapaapäivä
- Jakso, jaksotyö
- Vakuutus
- Lisä
- Työvuorolista
- Sairaspäivä
- Loma

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Varo vaaraa!

- Älä tee pimeää työtä! Se on laitonta. Raportoi, jos joku tarjoaa sellaista. https://tyosuojelu.fi/harmaa-talous/anna-vihje ja verovilppi https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/yhteystiedot-ja-asiointi/asioi-verkossa/anna-vihje-verovilpista/
  - Vakuutus ei ole voimassa.
  - Et voi saada työtodistusta. Työkokemus ei kasva.
  - Eläke ei kasva.
  - Sinulla ei ole työterveyshuoltoa.
  - Uhkailu, painostus, väkivalta yleistä pimeässä työssä.
  - Pimeä työ varastaa verot, yhteiskunnan rahat.
- Harjoittelu: Jos olet koulussa, voit olla harjoittelija ilman palkkaa.
  - Jos olet töissä, etkä ole koulussa, sinä saat palkkaa.
  - Harjoittelusopimus: työnantaja (ohjaaja) + opiskelija + koulu
- Työkokeilu on eri asia kuin harjoittelu. Työllisyyspalvelut järjestävät sen.

Avainsanat
- Pimeä työ
- Vakuutus
- Eläke
- Uhkailu
- Väkivalta
- Harjoittelija
- Työkokeilu
- Varastaa
- Vero
- Yhteiskunta

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Testaa tietosi

- Järjestä korttien sanat oikean otsikon alle. Kysy apua ohjaajalta.
- Ymmärrätkö kaikki asiat? Kysy, jos et ymmärrä.
- Mikä on mielestäsi tosi tärkeä oikeus? Entä velvollisuus?
- Mitä ongelmia työssä voi olla? Keneltä pitäisi pyytää apua?
- Oletko kokenut itse tai kuullut, että työpaikalla on ollut ongelmia tai on kohdeltu epäreilusti?

Euroopan unionin osarahoittama

Yrittäjyys

Polkuni Satakunnassa

Olga Ipatova

Euroopan unionin
osarahoittama

DIAK SATAEDU

Yrittäjä tai kevytyrittäjä

- Kevytyrittäjyys
  - Ukko, 4Works, OP, Eezy…Satapro-osuuskunta
  - Jos olet työtön ja saat Kelasta Yleistukea, sinun täytyy selittää, paljonko teet työtä yrittäjänä. Raha, jonka saat, vaikuttaa sinun tukeen. → Säästä siis vähän rahaa, että selviät sillä aikaa, kun Kela kysyy asiaa ja tekee uuden päätöksen.
- Toiminimi
- Y-tunnus
- Yrittäjän eläkevakuutus, sairausvakuutus jne.
- Veron maksaminen
- Toisen yrityksen kanssa toiminen: vuokratuoli, alihankinta
- Starttirahan voi saada, jos yrittäminen on päätoimista. Pitää anoa etukäteen.
- Voit saada ilmaista yritysneuvontaa kunnasta https://www.prizz.fi/yrityksen-perustaminen

Avainsanat
- yrittäjä
- kevytyrittäjä
- osuuskunta
- päätös
- vuokratuoli
- alihankinta
- päätoiminen
- anoa, anomus
- palvelu (kauppa, ravintola, kuntosali, kauneushoitola, ompelimo….)

Euroopan unionin osarahoittama

Mitä on kevytyrittäjyys?

Kevytyrittäjän määritelmä
Kevytyrittäjä työskentelee itsenäisesti ilman omaa yritystä tai Y-tunnusta, mikä tekee aloittamisesta helppoa.

Laskutuspalvelun rooli
Laskutuspalvelu hoitaa laskutuksen, verojen pidätykset ja palkan maksun kevytyrittäjän puolesta.

Kevytyrittäjyyden edut
Kevytyrittäjyys vähentää paperityötä ja vastuuta, mikä tekee siitä helpon ja stressittömän työmuodon aloittaa.

Sopivuus ja huomioitavaa
Kevytyrittäjyys sopii sivutyöhön ja tilapäisiin töihin, mutta laskutuspalvelu perii palkkion.

Euroopan unionin osarahoittama

Mitä kevytyrittäjä tekee?

Työn tekeminen ja asiakashankinta
Kevytyrittäjä vastaa työn tekemisestä ja sopii asiakkaiden kanssa työn sisällöstä ja hinnasta.

Laskutuspalvelun käyttö
Työn valmistuttua kevytyrittäjä ilmoittaa laskutustiedot laskutuspalveluun, joka hoitaa laskutuksen ja maksut.

Verojen ja maksujen hallinta
Kevytyrittäjän ei tarvitse itse huolehtia arvonlisäverosta tai ennakkoveroista, mikä helpottaa työntekoa.

Vastuu ja osaaminen
Kevytyrittäjä keskittyy omaan osaamiseensa, mutta vastuu työn laadusta on hänen itsensä.

Euroopan unionin osarahoittama

Kenelle kevytyrittäjyys sopii?

Sopii sivutoimisille töille
Kevytyrittäjyys sopii ihmisille, jotka haluavat tehdä töitä palkkatyön tai opiskelun ohella helposti ja joustavasti.

Matala riski kokeilla osaamista
Se on hyvä vaihtoehto kokeilla omaa osaamista markkinoilla ilman yrityksen perustamisen riskiä.

Epäsäännölliset ja kausityöt
Kevytyrittäjyys sopii hyvin keikkatyöhön, lyhyisiin projekteihin ja kausiluonteiseen työhön.

Ensiaskeleet yrittäjyyteen
Se voi olla ensimmäinen askel kohti varsinaista yrittäjyyttä ennen oman yrityksen perustamista.

Euroopan unionin
osarahoittama

Mitä on toiminimi?

Toiminimen määritelmä
Toiminimi on yksityisen elinkeinonharjoittajan virallinen yritysmuoto, jossa yrittäjä saa oman Y-tunnuksen.

Vastuu ja velvollisuudet
Toiminimiyrittäjä vastaa henkilökohtaisesti yrityksen taloudesta, sopimuksista ja velvoitteista.

Edut ja vapaus
Toiminimi antaa enemmän vapautta liiketoiminnan kehittämiseen, hinnoitteluun ja brändin rakentamiseen.

Sopivuus yrittäjälle
Toiminimi sopii henkilölle, joka haluaa tehdä työtä pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti.

Euroopan unionin osarahoittama

Mitä toiminimiyrittäjä tekee?

Yrityksen hallinta
Toiminimiyrittäjä hoitaa yrityksen asiat itse tai ostaa palvelut, vastaten kaikesta toiminnasta.

Kirjanpito ja verot
Yrittäjä vastaa kirjanpidosta ja veroista, kuten ennakkoverosta ja arvonlisäverosta tarvittaessa.

Vapaus ja vastuu
Yrittäjä päättää hinnoittelusta, työajoista ja asiakkaista, mikä tuo vapautta ja vastuuta.

Sitoutuminen ja osaaminen
Toiminimiyrittäjyys vaatii enemmän osaamista ja sitoutumista kuin kevytyrittäjyys.

Euroopan unionin osarahoittama

Kenelle toiminimi sopii?

Säännöllinen työ ja jatkuva tulo
Toiminimi sopii henkilöille, jotka tekevät työtä säännöllisesti ja tavoittelevat jatkuvaa tuloa.

Useita asiakkaita ja laskutusta
Toiminimi soveltuu hyvin, kun asiakkaita on useita ja laskutusta on paljon ilman lisämaksuja.

Yritystoiminnan opiskelu ja vastuu
Toiminimen omistaja tarvitsee halua oppia yritystoiminnan perusteet ja kantaa vastuuta toiminnasta.

Vaihtoehto satunnaiselle työlle
Toiminimi ei sovi hyvin satunnaiseen työhön tai pieniin tuloihin, jolloin kevytyrittäjyys on parempi valinta.

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Kevytyrittäjyys vs. toiminimi

Kevytyrittäjyyden helppous
Kevytyrittäjyys on vaivaton tapa aloittaa ilman yrityksen perustamista tai suurta vastuuta paperitöistä.

Toiminimen vastuu ja vapaus
Toiminimi vaatii enemmän vastuuta ja perityötä, mutta tarjoaa yrittäjälle enemmän vapautta ja kontrollia.

Taloudelliset erot
Kevytyrittäjä maksaa palvelumaksun, kun taas toiminimiyrittäjä vastaa kirjanpidon ja kulujen maksusta itse.

Sopivuus eri tilanteisiin
Kevytyrittäjyys sopii kokeiluun ja pieniin töihin, toiminimi pitkäaikaiseen ja vakavampaan yrittäjyyteen.

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU

Yhteenveto

Kevytyrittäjyyden ominaisuudet
Kevytyrittäjyys tarjoaa matalan kynnyksen tavan tehdä työtä ilman omaa yritystä. Se sopii hyvin kokeiluun, sivutyöhön ja satunnaisiin tehtäviin.

Toiminimen piirteet
Toiminimi tarkoittaa omaa yritystä, jossa yrittäjä vastaa itse toiminnasta. Se sopii säännölliseen ja tavoitteelliseen yrittäjyyteen.

Valintakriteerit
Valinnassa kannattaa miettiä omaa elämäntilannetta, työn määrää ja halua hoitaa yrityksen asioita turvallisesti ja sopivasti.

Onnistumisen avaimet
Molemmat tavat voivat olla onnistuneita, kun ne vastaavat yrittäjän omia tarpeita ja tavoitteita.

Euroopan unionin
osarahoittama

Yrittäjä tai kevytyrittäjä

- Mitä yrittäjän täytyy osata?
- Minkä alan yrityksen voisit perustaa?
- Kiinnostaako kevytyrittäjyys, osuuskuntayrittäminen osa-aikaisesti?
- Mikä palvelu mielestäsi puuttuu sinun kunnasta?
- Mitä palveluita on jo riittävästi tai liikaa?
- Miten yritystä voi mainostaa?

Euroopan unionin osarahoittama

Vapaaehtoistyö

- Missä?
  - SPR
  - Ruokajakelut
  - Koulun vanhempainyhdistys
  - Seurakunnat
  - Urheiluseurat
  - Avustajakeskus
  - VPK
  - Muut yhdistykset
- Miksi?
  a) Voit näyttää ja huomata, mitä osaat.
  b) Opit uusia taitoja. Se auttaa sinua työelämässä. Usein tarjotaan koulutus. (palaveri, vuorolista, viestit, hygienia, koneet, säännöt jne.)
  c) Luot kontakteja ja verkostoja, ja voit kuulla työpaikoista, kuulla muiden uratarinat.
  d) Voit saada todistuksen ja suosittelijan vapaaehtoistyöstä, mikä voi auttaa, kun haet työtä.
  e) Saat hyvän mielen, merkitystä, sisältöä elämään.

Avainsanat
- vapaaehtoinen, vapaaehtoistyö
- yhdistys
- urheiluseura
- taito
- verkosto
- merkitys
- suosittelija
- ura, uratarina

Euroopan unionin osarahoittama

Miksipä ei?

- Oletko tehnyt vapaaehtoistyötä?
- Tiedätkö jonkun, joka tekee?
- Kysy, mitä vapaaehtoistyötä opettaja tekee. Entä naapuri, kaveri.
- Missä teidän kunnassa voi tehdä vapaaehtoistyötä?
- Tiedätkö, mitkä asiat Suomessa tehdään yleensä vapaaehtoistyönä?
- Mitä voit oppia vapaaehtoistyössä?
- Miten pääsee alkuun?
- Voisitko sitä tehdä vapaaehtoistyötä?

Euroopan unionin
osarahoittama

DIAK SATAEDU

Lähteitä, tehtäviä, tietoa

Avaa linkki ja valitse kieli:

Info Finland Työ ja yrittäjyys Suomessa

Työ- ja elinkeinoministeriö, Työskentely Suomessa

Työsuojelu, Ulkomaalaisena työntekijänä Suomessa

Sukupuolten tasa-arvo työelämässä

Hyvä työhakemus

Avainsanat-tehtävät ja Työelämä-tehtäviä

Työelämän pelisäännöt

Videot työelämästä

Työelämään-videot

Euroopan unionin osarahoittama

Lähteitä, tehtäviä, tietoa

Avaa linkki ja valitse kieli:

Opetushallitus, tietoa koulusta ja varhaiskasvatuksesta ukrainalaisille

Esite suomalaisesta koulutuksesta ukrainalaisille

Info Finland, Koulutus

Kysymykset materiaalista Lea Raittilalle, lea.raittila@sataedu.fi

Kuvat Lea Raittila

Euroopan unionin osarahoittama

DIAK SATAEDU